

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Camilli De Lellis Fvndatoris Religionis Clericorum Regvlarivm Infirmis Ministrantivm

Cicatelli, Sanzio

Antverpiæ

Cap. XIV. Ratio vitæ, quam Romæ tenuit Camillus in Xenodochio sancti
Spiritus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37267

CAPVT XIV.

*Ratio vite, quam Romæ tenuit Camillus in
Xenodochio sancti Spiritus.*

Postquam Camillus aliquanto temporis
spatio in Xenodochijs Genuensi & Me-
diolanensi operam ægrotis dedit, Romam
profectus est extremo Iunio anni M. DC. IX.
vbi deinceps stabile domicilium habere con-
stituit, nempe aliquod animæ solatium ex lo-
corum sanctorum visitatione percepturus.
Sed quoniam exoptaret cum ardente in ma-
nibus lucerna venienti sponso occurrere, at-
que in sancta charitate occupatus à morte
obrepente inueniri, facultatem à P. Generali
impetrauit manendi cum socio vno cunctis
noctibus in Xenodochio sancti Spiritus ad
subsidium pauperum grauiter laborantium,
& moribundorum. Quam in rem à Fratре
Francisco Priore eiusdem Xenodochij cubi-
culum quoddam est illi assignatum. Itaque
anno supradicto in solemnitate omnium
Sanctorum hunc viuendi modum inibi tene-
recepit. Qualibet nocte post quatuor, aut
summum quinque horas necessariæ quieti
datas è strato surgebat, descendensque in Xe-
nodochium, nonnullas ad Deum preces co-
ram

216 VITÆ P. CAMILLI DE LELLIS
ram sanctissimo Sacramento fundebat: de-
inde omnes lectos circumiens breuiter cun-
ctos perlustrabat, considerabatque, an qui-
piam fortassis vel morientes vel periculose
laborantes reperirentur, qui præsentis auxilio
indigerent. Tum verò ab illis petere solitus
erat, primò, ritè confessi omnia peccata
essent, ane cælestis vitæ alimoniam perce-
pissent; deinde fidei professionem confor-
miter sanctæ Ecclesiæ statutis exposcebat,
aut sancto inungendos Oleo curabat: neque
priùs eos relinquebat, quàm vel vitâ functi
essent, vel ad benè moriendum satis compa-
rati. Iubebat etiam illos sanctissimum Cru-
cifixum, & suum rosarium, aut aliquod sa-
crum & benedictum numisma exosculari,
nec non inuocatis sanctissimis Iesu & Mariæ
nominibus plenam peccatorum suorum in-
dulgentiam promereri. Hac autem visitatio-
ne absoluta, flexis rursus coram eodem san-
ctissimo Sacramento, aut altari beatæ Virgi-
nis genibus horam vnâ internæ meditatio-
ni insuuebat, vt nostri Ordinis exigit obliga-
tio: sed eam meditationem, si quis moribun-
dus ope indigeret, apud illum peragebat,
quem etiam ad supremum vsque articulum
adiuuabat. Absoluta verò meditatione (in
quam per interualla duas horas & dimidia-
tam per noctes impendebat) si tempus esset
hiber-

hibernum, denuò totum Xenodochium circumibat, atque ad singulos lectos pauxillum restitans, infirmos operiebat, pedes calefaciebat, indusia aut toralia siue lintea sudore perfusa exsiccabat, aut ceruicalia mutabat. Sed tempore æstiuo, cum infirmorum plena sunt omnia, & quorum numerus nonnumquam ad quadringentos & supra excrefcit, ipse, vt tunc infirmi ardente siti excruciantur, cum recenti aqua cunctos percurrebat, ora singulis humectans ac refrigerans. Quare si Christus in sancti Matthæi Euangelio dicit, quicumque potum dederit vni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli, non perditurum mercedem suam; quantam, putamus, bono Patri nostro mercedem reseruaturus est, qui pro eius amore tam multis dedit? Hoc peracto genere charitatis, quo non linguas modò refrigerabat, sed etiam istorum pauperum corda recreabat, aliud aggrediebatur, quod ipse *refocillationem* vulgò appellabat. Hæc autem sic fiebat: Multa panis frustra super ferrea craticula torrebat, inde multas in vino offas conficiebat: has ad languidiores, & magis defectos viribus deferebat, quibus etiam oua recētia, pisti cyathum, aut aliquod dulciarium genus porrigebat, nihil in his spectans aliud, quàm ipsorum infirmorum languorem

218 VITÆ P. CAMILLI DE LELLIS
rem ac necessitatem. Vnde non pauci eius
opera velut ad vitam resuscitati, atque ad in-
columitatem reuersi, Deum in seruo suo col-
laudabant. Quin ad tam excelsum modestiæ
ac humilitatis gradum pertigerat, vt sæpenu-
mero ad ædes aliquorum sibi addictorum
accederet, vel oua recentia postulatam, vel
dulciaria, vel certè pecunias ad ea comparan-
da, atque ad dictos languentes reficiendos.
Deinde cùm syrups & medicinæ ijsdem præ-
berentur, præstò quoque aderat, & opem af-
ferebat, & multis animum ad ea sumenda &
retinenda addebat, eos scilicet frustulo mali
aurei aut punici, aut alterius cuiuspiam simi-
lis fructus confortando. Cùm verò tempus
instaret sacræ Communionis, ibat ipse om-
nes, qui sacrosanctæ accubitori mensæ essent,
exsuscitatum, & num quid ea nocte comedif-
sent, num quid bibissent, num opus reconci-
liatione cum Domino haberent sciscitaba-
tur, simulque, vt ad suscipiendum tam diui-
num Sacramentum parati essent hortabatur.
Communionem autem finita, statim singulos
admonitum ibat, vt ne citò se in somnum da-
rent, ne nimis properè spuerent, sed dolorem
de peccatis suis à Domino exposcerent. Di-
cebat etiam ipsis iam verum esse tempus cum
Domino Deo de salutis suæ negotio pertra-
ctandi. Denique in ipsorum ora oculos im-
mitte-

mittebat, vt cerneret an Hostiam sacratissimam deglutissent, veritus nimirum ne quid indecens minusque religiosum accideret, quemadmodum aliàs accidisse cognorat. Postea lectos aliquos sternebat, & toralia ijs qui grauius habebant, mutabat, non magni pendens si quem in tali opere propter Deum putorem sentiret quasi intolerabilem. Hæc & alia eiusmodi charitatis opera medijs tenebris, & in noctis silentio vt plurimum efficiebat, cum nullum alium haberet laborum suorum testem & arbitrum, quàm pios & infomes Dei oculos, & ipsorummet infirmorum, & quorundam ipsius Xenodochij famulorum: quidquid tum faceret, pro illis omnibus offerendo, qui illo ipso tempore in lectis iacebant, & millenis peccatorum generibus diuinam Maiestatem offendebant. Et quamuis tot horas rectus stare, hoc est à media nocte vsque ad horam prandij matutini, dolebat nihilominus tam breues esse horas, & castri S. Angeli horologium nimis prope-
 ranter currere, propterea quòd sibi videretur nihil profus agere in pauperum seruitio. Cum autem iam dilucesceret, relicto in sui vicem socio, in cubiculum ad legendas preces Canonicas se recipiebat, quòd eas deuotius ac sine interpellatione in loco solitario recitaret, vbi nec lamentationibus, nec aduoca-
 tionibus

220 VITÆ P. CAMILLI DE LELLIS
tionibus, nec alijs infirmorum strepitibus vel
impediretur attentio, vel interrumpere-
retur continuatio. Quibus recitatis, & tibia repur-
gata, ad Xenodochium reuertebatur, Deo
sacrificium oblaturus. Offerebat verò vt plu-
rimum pro sancta Ecclesia, & pro sua Reli-
gione, & peculiariter pro infirmis omnibus
ac moribundis. Actis deinde gratijs rursus
Xenodochium circumibat, multaque & va-
ria aduersus egrotos charitatis obsequia exer-
cebat. Horâ verò prandij nec suas hic deesse
partes patiebatur: sed aut ipsos infirmos pa-
scebat, aut eorum aliquibus quæpiam poma
aut pyra cocta distributum ibat. Quibus om-
nibus absolutis, quaternos quinôsve lectos in-
firmiorum consternebat: & cum eiusmodi
operum grata dulcedine domum repetebat.
Ibi duas tresve horas immoratus, ad solitum
Xenodochij domicilium recurrebat, tam
alacris semper lætusque his exercitijs, vt opti-
mo iure posset cum Dauide illud concinere:
Iucundus homo, qui miseretur, & commodat.
Sæpius autem Dominicis, & alijs diebus Fe-
stis domi remanebat, & nocturnam quietem
capiebat. Quod ipse non solùm ea de causa
faciebat, vt interdium ad audiendas conciones
se conferret (erat enim eius anima diuini
verbi sitientissima) sed etiam vt vesperi or-
dinarijs nostris exercitijs spiritualibus inter-
esset.

esset. Denique vt maiori cura ac sollicitudine noctu exurgeret, quamuis & ab ætate & ab vlcere multū esset debilitatus, incepit tamen à cœna abstinere, vnico tantum panis frustulo, & medio vini cyatho contentus. Sed omnes suprâ dictos labores immensè augebat magnus ille dolor, quem exulcerata afferebat tibia, quæ quidem (propterea quòd tam multas horas diu noctuq; pedibus insisteret) tam acerbè illi dolere incipiebat, vt impar illi esset animus ad eum dolorem exprimendum. Ac tum quidem maximè eum incessabat ac sæuiebat dolor, cùm esset hora è lecto surgendi, ita vt ipse has dæmonis malas artes esse ratus, statim atque expergefactus erat, è lecto exiliret, atq; illo pede qui malè affectus erat, terram quater quinquiesve magnis viribus pulsabat, vt hoc vehementissimo dolore alium tibix dolorem retunderet; at is è contrario ita tum excrescebat, vt ipse minimè recundaretur sæpiùs dicere, se per cubiculum manibus pedibusq; reptare. Cùm autem in Xenodochium descendisset, tum à lecto ad lectum ipsis obnixus lecticis sensim procedebat: quadam verò nocte inter alias sic in medio lecticarum corruit, vt panè totam faciem deformauerit: cumq; illi à quibusdam infirmis dictum esset, *Titubas mi Pater, quiesce, quaeso, ne cadas:* respondit ipse:

Filio-

Filioli, ego sum vester seruus, & teneor in vesterum obsequium facere quidquid possum. De internæ porrò mentis affectu quo infirmis pauperibus ministrabat, satis erit in medio ponere partem aliquam epistolæ, quam ad me scripsit super hac re Pater Petrus Franciscus Pellizzonus post mortem serui Dei, in hanc ferè formam: *Nihil dico de affectu, quo pauperibus ministrabat in Xenodochio sancti Spiritus (id enim perinde esset ac meridiem velle illustrare) sed id mirari satis non possum, neque ex animo dimittere, quòd cum circa aliquem egrotum occuparetur, reuerà tamquam gallina super pullos suos, vel tamquam mater circa filij sui infirmi lectum esse videretur. Quippe quasi affectui suo non satisfacerent nec brachia, nec manus, ut plus etiam faceret, incuruabat se atque demittebat super infirmum, perinde quasi vellet ex ipso corde, ex ipso habitu, ex ipso spiritu aliquid auxiliij, quo indigebat, ei expromere. Et priusquam pedem à lecto moueret, ipse centies vel eius cervical commouebat, vel capitis ipsius, vel pedum, vel laterum operimenta attrectabat, & quàm poterat aptissimè componebat: ac velut ab aliqua detineretur trahereturve inuisibili magnetè, videbatur viam sui expediendi non inuenire: nempe idemtidem nunc ad vnum, nunc ad alterum lecti latus eundo, redeundo, dubitando,*

inter-

interrogando num ei bene esset, num aliqua re alia indigeret, semperq; interim aliquid ad anima salutem spectans in memoriam redigendo. Equidem nescio, qui posset matris alicuius piensissima erga unicum filium vehementer agrotantem, amor atque obsequendi studium aptius exprimi. Et certe qui Patrem non nosset, minimè arbitraretur eum adisse Nosocomium, ut promiscuè & indiscriminatim cunctis agrotis operam daret, sed ut huic soli tamquam longè charissimo, & in cuius pauperuli vita ingens aliquod bonum consisteret, ac denique quasi nullam aliam in mundo nisi hanc solam cogitationem cordi haberet. Nouit vestra Reuerentia multos his annis postremis obstupuisse, qui posset in tanta sua infirmitate absque ullo fermè cibo, & cum tanta vlceris sui ipsum exhaurientis purgatione, à media nocte vsque ad sumptum ab infirmis prandium in continua vigilia perdurare. Et verò scimus, eum bis tervè minimum præ nimia debilitate, nec absque vite periculo, deficientem corruisse: verùm spiritus atque anime vigor, quodam velut miraculo vires corporis ministrabant. Equidem ipsomet referente intellexi, accidisse nonnumquam eum tam male habere, ut nullo modo videretur posse exsurgere, tamen omnimodo conatum esse, quamuis cum ingenti dolore, in Xenodachium descendere, ubi cum esset, iuisse ita languidum, sicuti

sicuti tum erat, à lecto ad lectum, ipsismet in-
nitendo lectis, atque ipsas columnas, ne humi
corrueret, manibus apprehendendo: verum vix
quinque sexve lectos pertransierat, cum totus
sibi videretur, resumpto nouo spiritu ac viri-
bus, ad solitos labores reuiescere. Post hæc,
vt Reuerentia vestra nouit, à sancti Spiritus
Xenodochio domum redibat, & quotquot passus
faciebat propter callos, quos in plantis habebat,
toties præ acutissimis doloribus celum inge-
mens respectabat. Hactenus Patris Pellizzo-
ni verba.

CAPVT XV.

*Quinque miserationes Domini erga ser-
uum suum Camillum. Eiusdem Camilli
in pauperibus tempore difficultatis an-
nonæ Bocchianici subleuandis eximia
charitas.*

DVm pergit Camillus eo quo diximus
modo in sancti Spiritus Nosocomio
laboriosam vitam trahere, complacitum di-
uinæ Maiestati fuit, quò seruum suum tam-
quam aurum in fornace perficeret perpurga-
retque; atq; etiam vt gustanda illi, saltem ex
parte, verba ista S. Paulli propinaret, *Quis in-
firmatur, & ego non infirmor?* complacitū, in-
quam;